УДК 378.621

СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА: СИНТЕЗ ЯКОСТІ ТА КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

О. Сторожук, група МЕ-23М
О. Заярнюк, канд. екон. наук, доцент
Центральноукраїнський національний технічний університет

У сучасному світі підприємства, що фокусуються лише на короткострокових фінансових результатах, ризикують залишитися аутсайдерами в умовах, коли соціальна відповідальність та якість стають основними факторами успіху [3]. Поєднання цих двох компонентів у стратегії розвитку підприємства допомагає створити довгострокову цінність для всіх зацікавлених сторін.

Сучасний підхід до стратегії розвитку підприємства, який поєднує якість і корпоративну соціальну відповідальність (КСВ), є актуальним, оскільки сьогодні споживачі, працівники та інші зацікавлені сторони все частіше очікують від підприємств відповідальності не лише щодо якості продуктів та послуг, але й щодо впливу їх діяльності на суспільство та довкілля. Клієнти стають більш лояльними до брендів, які демонструють соціальну відповідальність та стійкість. Соціальна відповідальність українських підприємств набула додаткового імпульсу, масштабу та напрямів через повномасштабну війну [2, с. 194].

Підкреслимо, що багато працівників у всьому світі, особливо молоді, надають перевагу роботі в компаніях, які мають сильний корпоративний етичний кодекс та активно займаються КСВ. За оцінками компанії «Делойт» 60% представників покоління зумерів і 57% міленіалів тривожаться щодо стану навколишнього середовища. Переважна більшість (69% зумерів і 73% міленіалів) активно намагаються протистояти зміні клімату і зменшити свою екологічну шкоду [5]. Це суттєво впливає на вибір способу життя та стимулює активне прагнення взаємодіяти з компаніями, які мають екологічно стійкі практики і підтримують проєкти, що сприяють охороні довкілля.

На наш погляд, при розробці стратегії розвитку підприємства корисним інструментом для візуалізації та покращення процесів, пов’язаних з якістю та КСВ може бути карта потоку створення цінності (Value Stream Mapping, VSM) [1].

За допомогою цього інструменту можна виявляти втрати, вузькі місця та можливості для покращення ефективності та якості процесів. Основні завдання, які можуть бути покладені на VSM нами відображені на рис. 1.

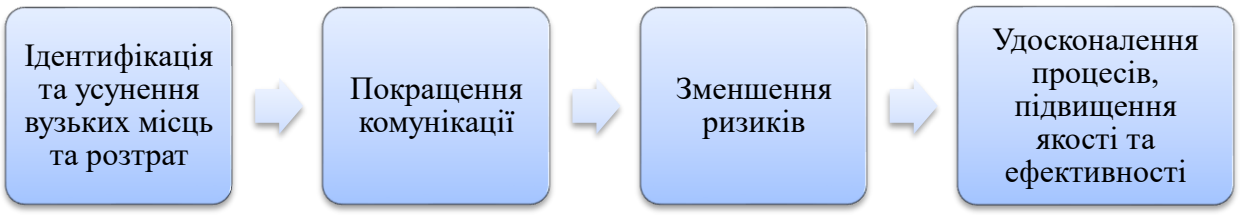

Рис. 1. Завдання карти потоку створення цінності в стратегії розвитку підприємства

Джерело: складено авторами за [1; 4]

З метою максимально ефективного використання VSM менеджери мають тримати у світлі своєї уваги певні важливі сторони цього процесу. Визначення та картографування потоку створення цінності має починатися із виділення конкретного продукту або послуги, для якої

створюється карта. Далі потрібно відстежити весь процес від початкової сировини до кінцевого постачання продукту або послуги клієнту, ідентифікувати всі основні етапи процесу, включаючи допоміжні діяльності, до прикладу, обслуговування обладнання, планування, логістику та інші. Вкрай важливо проаналізувати, де виникають затримки або час простою та які причини призводять до цього (відсутність сировини, технічні проблеми, недостатня кваліфікація персоналу). Потрібно також визначити конкретні етапи, які затримують весь процес. Це може бути пов'язано з обмеженими ресурсами, устаткуванням або інфраструктурою. Важливо вивчити деталі переміщення матеріалів та продукції на предмет раціональності маршрутів.

Однією із важливих задач, які може виконувати VSM, на нашу думку, є сприяння покращенню комунікації та співпраці між різними структурними підрозділами підприємства та допомога співробітникам у розумінні того, як їхня робота впливає на загальну якість і КСВ.

Карти потоку створення цінності також можуть виконувати задачі щодо зменшення ризиків діяльності підприємства. За їх допомогою можна виявляти надлишкові запаси, які можуть призвести до втрати їх якісних властивостей, псування або фінансових втрат, вчасно помічати ознаки надвиробництва та утворення надлишкових запасів продукції. VSM також дозволяють ідентифікувати етапи бізнес-процесів, які займають більше часу, ніж потрібно, що може призвести до затримок, невиконання термінів комерційних угод та втрат продуктивності. За допомогою цього інструменту також можна вчасно виявляти ризики непродуктивності, ризики постачання та ризики появи дефектів продукції, а також вживати відповідних заходів щодо їх усунення.

Окремою задачею VSM є удосконалення операційної діяльності підприємства, підвищення продуктивності, якості продукції, ефективності діяльності та загалом забезпечення задоволеності покупців, а також утримання сталості підприємства. Для врахування екологічних та соціальних факторів у VSM слід адаптувати підхід і визначити екологічні та соціальні аспекти, які є важливими для бізнесу: викиди CO2, використання води, споживання енергії, утворення відходів, вплив на місцеві громади. Потрібно акумулювати дані про поточний стан, позначити екологічні та соціальні показники на карті, виявити можливості для покращення за допомогою заходів із зменшення використання енергії, переходу на відновлювальні джерела, оптимізації логістики, забезпечення кращих умов праці, соціальну відповідальність у спільнотах та розробити відповідну стратегію.

Отже, використання карти потоку створення цінності може бути важливим інструментом як для покращення якості, так і для підвищення корпоративної соціальної відповідальності. Вона надає комплексний підхід до аналізу процесів і дозволяє виявити сфери, де можна запровадити зміни для досягнення кращих результатів у цих аспектах.

Список літератури

1. Картування потоку цінності (Value Stream Mapping). URL: https://www.maxzosim.com/kartuvannia-potoku-tsinnosti/ (дата звернення: 02.05.2024).
2. Менеджмент. Маркетинг. Підприємництво : навч. посіб. / Т. Ф. Рябоволик, І. О. Андрощук, А. О. Доренська [та ін.]. – Кропивницький : ЦНТУ, 2024. – 208 с.
3. Топ-6 трендів у сфері управління якістю, яким варто слідувати у 2024 році. URL: https://www.management.com.ua/tend/tend1440.html (дата звернення 02.05.2024).
4. Порад для побудови карти потоку. URL: https://lean.org.ua/vsm-tips (дата звернення 02.05.2024).
5. 2023 Gen Z and Millennial Survey Waves of change: acknowledging progress, confronting setbacks. URL: https://www.deloitte.com/content/dam/assets-shared/legacy/docs/deloitte-2023-genz-millennial-survey.pdf?dl=1 (дата звернення 02.05.2024).